

Tárgy: A franciaországi belpolitikai helyzet augusztus hónapban

A francia belpolitikai helyzet augusztus második felében és szeptember elején ismét válságosra fordult. A lyoni szocialista kongresszus eredménye megmutatta azt, hogy Ramadier-nak már a saját pártjában sincs meg az a támasza, amelyre a biztos nyugodt kormányzáshoz egy pártvezérnek szüksége van. A szocialista párt új comité directeur-jában többségben vannak a Ramadier politikával elégedetlen Guy Mollet¹ főtitkár-képviselő hívei, és az új comité directeur a jelek szerint komoly lépéseket tesz az irányban, hogy a szocialista minisztereket és a párt képviselőit a saját irányítása alá helyezze. Mindez lehetővé teszi azt, hogy a szocialista párt, ha a kormány politikája a tömegek előtt még népszerűtlenebbé válik, minisztereit kivonja a kormányból és a képviselőket is esetleg rábírra arra, hogy szakítsanak a polgári pártokkal való koalícióval. De mindez még csak a jövő zenéje. Az elmúlt hetekben Ramadier kormánya ismételten súlyos válságokkal került szembe, amelyeket azonban még sikerült kikerülnie.

Az első nehézség a községi választási törvény megszavazásánál augusztus 11-én jelentkezett. Itt Ramadier a szavazásnál felvetette a bizalmi kérdést, és 704 szavazattal 184 ellenében bizalmat is kapott. Már lényegesen kisebb volt a kormányjavaslat többsége, amikor az algíri statútumtervezet felett szavazott a kamara. Az új algíri alkotmány problémája rendkívül éles parlamenti vitára adott alkalmat. A kormány javaslata tele van félmegoldásokkal, és rendkívül kétséges, hogy ezt a javaslatot az algíri mohamedán körök kielégítőnek fogják-e tartani. A statútum szerint ugyanis még mindig előjogaik vannak az algíri franciáknak az új algíri törvényhozói gyűlés többségének kialakításában. Az algíri arabok képviselői egyébként tüntetőleg távol tartották magukat a statútum megszavazásától, és Duclos² mint a kommunista párt szónoka is kijelentette, hogy a javaslat nem elég bátor, amikor a demokratikus jogok megadásáról van szó. A kommunisták egyébként nem szavaztak a javaslat ellen, de mellette sem, tekintve, hogy nem tartották azt kielégítőnek, de nem akartak az útjában állni annak sem, hogy az új statútum megvalósuljon, az algíri lakosság így mégis közelebb jusson az önkormányzathoz a Francia Unió keretein belül.

A harmadik és legsúlyosabb válság szeptember első napjaiban tört ki, és a francia kormány gazdaságpolitikája, valamint a súlyos gazdasági helyzet körül gyűrűzik. Ramadier, hogy a szénbányák szubvenciójára vonatkozó javaslatát a Kamarával elfogadtassa, ismét felvetette a bizalmi kérdést, amely a tapasztalatok szerint biztosítja a kormányjavaslat számára a többséget. A szeptember 5-i szavazáson a többség azonban már igen csekély volt: 292 képviselő szavazott a kormányjavaslat mellett, 243 ellene, 54-en pedig tartózkodtak a szavazástól, úgy hogy Ramadier nem is kapott abszolút többséget. A L'Humanité október 6-i vezércikke szerint a kormány ezzel a szavazással kisebbségi kormánnyá vált, amelyet csak az mentett meg, hogy a szélsőjobboldali ellenzék tartózkodott a szavazástól.

Ramadier maga is annyira lesújtónak tartotta a szavazás eredményét, hogy felajánlotta lemondását a köztársaság elnökének, Vincent Auriol azonban nem fogadta el a lemondást. Érdekes, hogy Guy Mollet ragaszkodik ahhoz, hogy Ramadier mondjon le. Miközben 1 millió főnyi tömeg tüntetett a Champ-des-Mars-on a kenyéradag leszállítása miatt, a kormány ellen az egész országban terjedőben vannak a sztrájkok, a Ramadier-kormány folytatja munkáját és a következő feladatok megoldása előtt áll:

1. A súlyosbodó gazdasági válság ellen gyors intézkedések meghozatala.

2. A 16-os konferencia záró munkálatainak befejezése után a Marshall-terv, illetve az amerikai segítség realizálása.,

3. Az adóreform végrehajtása után a költségvetési egyensúly helyreállítása.

4. Az adminisztráció és a hadsereg reformjának megkezdése.

A Ramadier-kormány igen rossz auspiciumok mellett kezd bele eme rendkívül nehéz feladatok megoldásába.

A kormány tekintélyét a súlyosbodó gazdasági helyzet, mint pl. az élelmezési helyzet romlása legalább annyira leszállították, mint a londoni háromhatalmi konferenciának francia szempontból való sikertelensége. A francia kormány minimális követelésekkel ment erre a konferenciára, lemondván arról, hogy a Ruhr-vidék internacionalizálásához mint feltételhez kösse a német ipari kapacitás felemelését. Megelégedtek azzal, hogy a Ruhr-vidéki szén- és kokszzállítások felemelését kérik. De még ezt sem érték el. Csupán egy semmitmondó ígéretet kaptak, hogy Berlinben a német szakértők franciák meghallgatásával fognak dönteni a német gazdasági kérdésekben. Így hát csak az a vigasza maradt a franciáknak, hogy arra hivatkozhattak saját közvéleményük előtt, hogy a novemberi londoni négyhatalmi konferencián fognak csak a németkérdésben dönteni. De a francia közvélemény éberebb része joggal kérdezheti ezek után, hogy miért is kellett akkor részt venni a mostani londoni konferencián a franciáknak. A kül- és belpolitikai helyzet éppúgy, mint a közéleti helyzet tehát egyaránt pesszimistává teszi a francia közvéleményt, és nagyon gyengíti a Ramadier-kormány helyzetét.

PIL 283. f. 12/109. ó. e. (egykorú másolat, eredetije: MOL XIX-J-1-k 7. doboz)

¹ Guy Mollet a két háború között az SFIO Pas-de-Calais megyei szervezetének titkára, 1946–1969 között az SFIO főtitkára volt. Mint a NATO-politika híve, több kormányynak is tagja lett. 1956–1957-ben miniszterelnökként a szuezi kaland egyik kitervelője.

² Jacques Duclos 1931-től a francia KP egyik titkára volt, 1939–1944 között Thorez távollétében átvette az akkori illegális párt vezetését. Ideológiai, külpolitikai kérdésekben a háború után is meghatározó szerepe volt. 1946–1958 között a kommunista parlamenti frakció vezetője.

315. KÁROLYI MIHÁLY MIHÁLYFI ERNŐHÖZ

(Párizs, 1947. szeptember 6.)

Szeptember első hetében folytattam bemutatkozó látogatásaim sorát.¹ A francia Külügyminisztérium vezetői közül Chauvel főtítkárt, Coulet követet, az európai osztály igazgatóját és Lousse h. igazgatót, a magyar ügyek referensét kerestem fel. A kormány tagjai közül egyelőre csak Teitgen helyettes külügyminiszternél tettem rövid udvariassági látogatást és Marius Moutet gyarmatügyi miniszternél, akihez régi barátság fűz. A kormány többi tagjait, valamint a fontosabb francia pártok vezetőit a jövő héten fogom sorra látogatni.

Ezen a héten a következő Párizsban akkreditált diplomatáknál tettem bemutatkozó látogatást:

Bogomolov orosz nagykövet, Duff-Cooper angol nagykövet, Jefferson Caffery, az Észak-amerikai Egyesült Államok nagykövete, Guillaume belga nagykövet, Quaroni olasz nagykövet, Saroit Bey egyiptomi nagykövet és Marinov bolgár követ.

Duff-Cooper-rel, Nagy-Britannia nagykövetével szeptember 3-án közel egyórás beszélgetést folytattam. Néhány udvarias üdvözlő szó kicserélése után áttértünk az aktuális politikai kérdésekre, különösképpen a Marshall-tervre.